

O'REILLY®

Helion

Język Go

Tworzenie kodu z wykorzystaniem
najlepszych konwencji i praktyk

Wydanie II

Jon Bodner

Tytuł oryginału: Learning Go: An Idiomatic Approach to Real-world Go Programming, 2nd Edition

Tłumaczenie: Robert Górczyński, z wykorzystaniem fragmentów „Język Go. Tworzenie idiomatycznego kodu w praktyce” w tłumaczeniu Piotra Cieślaka

ISBN: 978-83-289-1476-6

© 2024 Helion S.A.

Authorized Polish translation of the English edition of *Learning Go, 2E* ISBN 9781098139292

© 2024 Jon Bodner.

This translation is published and sold by permission of O'Reilly Media, Inc., which owns or controls all rights to publish and sell the same.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage retrieval system, without permission from the Publisher.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz wydawca dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz wydawca nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion S.A.

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 230 98 63

e-mail: helion@helion.pl

WWW: <https://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<https://helion.pl/user/opinie/jegot2>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Printed in Poland.

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to! » Nasza społeczność

Spis treści

Przedmowa	15
1. Konfigurowanie środowiska Go	21
Instalowanie narzędzi Go	21
Rozwiązywanie problemów związanych z instalowaniem Go	22
Narzędzia Go	22
Pierwszy program w Go	23
Tworzenie modułu Go	23
Polecenie go build	24
Polecenie go fmt	25
Polecenie go vet	26
Dobór narzędzi	27
Visual Studio Code	27
GoLand	29
Go Playground	30
Pliki reguł	31
Obietnica zgodności Go	33
Aktualizacja	33
Ćwiczenia	34
Podsumowanie	34
2. Typy podstawowe i deklaracje	35
Typy wbudowane	35
Wartość zerowa	35
Literały	36
Zmienne boolowskie	37
Typy numeryczne	37
Przedsmak informacji o łańcuchach i runach	43
Jawna konwersja typów	44
Literały nie mają typu	45
Słowo kluczowe var a operator :=	45
Zastosowanie słowa kluczowego const	48

Stałe typowane i nietypowane	49
Niewykorzystane zmienne	50
Nazywanie zmiennych i stałych	51
Ćwiczenia	53
Podsumowanie	53
3. Typy złożone	54
Tablice — za mało elastyczne, by używać ich bezpośrednio	54
Wycinki	56
Funkcja len	57
Funkcja append	58
Pojemność	58
Funkcja make	60
Opróżnianie wycinka	61
Deklarowanie wycinka	61
Wycinki wycinków	62
Funkcja copy	65
Konwersja tablicy na wycinek	66
Konwersja wycinka na tablicę	67
Łańcuchy, runy i bajty	68
Mapy	71
Mapy — czytanie i zapisywanie danych	73
Idiom „comma ok”	74
Usuwanie elementów z map	75
Opróżnianie mapy	75
Porównywanie map	75
Używanie map jako zbiorów	75
Struktury	77
Struktury anonimowe	79
Porównywanie i konwertowanie struktur	79
Ćwiczenia	81
Podsumowanie	81
4. Bloki, przesłanianie oraz struktury sterujące	82
Bloki	82
Przesłanianie zmiennych	83
Instrukcja if	85
Cztery wersje pętli for	87
Pełna pętla for	87
Warunkowa pętla for	88
Nieskończona pętla for	88
Instrukcje break i continue	89
Instrukcja for-range	90

Oznaczanie instrukcji etykietami	95
Wybór właściwej wersji pętli for	96
Instrukcja switch	97
Puste instrukcje switch	100
Wybór pomiędzy instrukcjami if a switch	102
Instrukcja goto... tak, goto!	102
Ćwiczenia	105
Podsumowanie	105
5. Funkcje	106
Deklarowanie i wywoływanie funkcji	106
Symulowanie parametrów nazwanych i opcjonalnych	107
Wycinki a zmienna liczba parametrów wejściowych	108
Zwracanie wielu wartości	109
Jeśli funkcja zwraca wiele wartości, należy je traktować osobno	110
Ignorowanie zwróconych wartości	110
Nazywanie zwracanych wartości	111
Pusta instrukcja return — stosowanie surowo wzbronione!	112
Funkcje to wartości	113
Deklaracja typu funkcyjnego	116
Funkcje anonimowe	116
Domknięcia	118
Przekazywanie funkcji jako argumentów	119
Zwracanie funkcji przez inne funkcje	121
Instrukcja defer	121
W Go obowiązuje wywołanie przez wartość	126
Ćwiczenia	128
Podsumowanie	129
6. Wskaźniki	130
Krótkie wprowadzenie do wskaźników	130
Nie bój się wskaźników	134
Wskaźniki oznaczają argumenty modyfikowalne	135
Wskaźniki są ostatnią deską ratunku	139
Wydajność przekazywania wskaźników	140
Wartość zerowa a brak wartości	141
Różnica między mapami a wycinkami	141
Wycinki w charakterze buforów	145
Jak ułatwić pracę mechanizmowi garbage collector?	146
Dostrajanie mechanizmu garbage collector	149
Ćwiczenia	151
Podsumowanie	152

7. Typy, metody i interfejsy	153
Typy w języku Go	153
Metody	154
Odbiorcy wskaźników i odbiorcy wartości	155
Programowanie metod pod kątem instancji nil	157
Metody także są funkcjami	159
Funkcje kontra metody	160
Deklaracje typów nie oznaczają dziedziczenia	160
Typy są elementem dokumentacji programu	161
Iota służy do tworzenia typów wyliczeniowych... czasami	161
Używaj osadzania w przypadku kompozycji	163
Osadzanie nie jest dziedziczeniem	165
Krótki przewodnik po interfejsach	166
Interfejsy są bezpieczne pod względem typów (duck typing)	167
Osadzanie a interfejsy	170
Przyjmuj interfejsy, zwracaj struktury	171
Interfejsy a nil	172
Interfejsy można porównywać	173
Pusty interfejs nie informuje o niczym	175
Asercja i przełączniki typów	176
Asercje i przełączniki typów warto stosować oszczędnie	179
Typy funkcyjne są pomostem dla interfejsów	181
Niejawna implementacja interfejsu ułatwia wstrzykiwanie zależności	182
Wire	186
Go nie jest typowym językiem zorientowanym obiektowo (i bardzo dobrze)	186
Ćwiczenia	187
Podsumowanie	187
8. Typy sparametryzowane w Go	188
Typy sparametryzowane ograniczają redundantność kodu i zwiększają bezpieczeństwo typowania	188
Wstęp do typów sparametryzowanych w Go	191
Funkcje sparametryzowane i algorytmy abstrakcyjne	193
Typy sparametryzowane i interfejsy	194
Zastosowanie list typów do określania operatorów	196
Inferencja typów i typy sparametryzowane	199
Listy typów ograniczają możliwość przypisywania stałych oraz implementacji	199
Połączenie funkcji sparametryzowanych i sparametryzowanych struktur danych	200
Więcej o interfejsie comparable	202
Pominięte kwestie	203
Typy sparametryzowane a idiomatyczny kod w Go	205

Dodawanie typów sparametryzowanych do biblioteki standardowej	206
Co niesie przyszłość?	207
Ćwiczenia	207
Podsumowanie	208
9. Błędy	209
Obsługa błędów — podstawy	209
W przypadku prostych błędów używaj łańcuchów znaków	211
Błędy typu sentinel	211
Błędy to wartości	213
Opakowywanie błędów	216
Opakowywanie wielu błędów	218
Funkcje Is i As	220
Opakowywanie błędów przy użyciu instrukcji defer	222
Funkcje panic i recover	223
Tworzenie zrzutu stosu w przypadku błędu	226
Ćwiczenia	226
Podsumowanie	227
10. Moduły, pakiety i importowanie	228
Repozytoria, moduły i pakiety	228
Plik go.mod	229
Stosowanie dyrektywy go do zarządzania wersjami Go podczas kompilacji	230
Dyrektywa require	231
Tworzenie pakietów	231
Importowanie i eksportowanie	232
Tworzenie pakietu i uzyskiwanie dostępu do niego	232
Nazewnictwo pakietów	234
Zastępowanie nazwy pakietu	235
Komentarze dotyczące pakietów i format godoc	236
Pakiet internal	238
Zależności cykliczne	239
Struktura modułu	240
Eleganckie podejście do zmiany nazw i porządkowania API	242
Funkcja init — unikaj jej, jeśli to możliwe	243
Obsługa modułów	244
Importowanie kodu	245
Obsługa wersji	249
Wybór wersji minimalnej	250
Aktualizowanie zgodnych wersji	252
Aktualizowanie niezgodnych wersji	252
Vendoring	254
Serwis pkg.go.dev	254

Publikowanie modułu	255
Wersjonowanie modułu	256
Nadpisywanie zależności	257
Wycofywanie wersji modułu	258
Stosowanie przestrzeni roboczych w celu jednoczesnego modyfikowania modułów	259
Serwery proxy modułów	262
Wybór serwera proxy	262
Repozytoria prywatne	263
Dodatkowe informacje	263
Ćwiczenia	263
Podsumowanie	264
11. Narzędzia Go	265
Stosowanie polecenia go run do wypróbowywania małych programów	265
Dodawanie narzędzi zewnętrznych za pomocą polecenia go install	266
Usprawnianie formatowania poleceń import za pomocą goimports	268
Stosowanie skanerów sprawdzających jakość kodu źródłowego	268
staticcheck	269
revive	271
golangci-lint	271
Stosowanie narzędzia govulncheck do skanowania pod kątem zależności, w których występują luki w zabezpieczeniach	274
Osadzanie treści w programie	276
Osadzanie plików ukrytych	279
Stosowanie narzędzia go generate	280
Narzędzie go generate i pliki Makefile	282
Odczytywanie z pliku binarnego Go informacji dotyczących kompilacji	283
Tworzenie plików binarnych Go dla innych platform	285
Stosowanie znaczników kompilacji	286
Testowanie wersji Go	287
Stosowanie polecenia go help w celu uzyskania dalszych informacji na temat narzędzi Go	288
Ćwiczenia	288
Podsumowanie	288
12. Przetwarzanie współbieżne w Go	289
Kiedy warto używać przetwarzania współbieżnego?	289
Goprocedury	291
Kanały	292
Czytanie, zapisywanie i buforowanie	293
Pętla for-range i kanały	294
Zamykanie kanału	294
Zachowania kanałów	295

Instrukcja select	296
Zalecane rozwiązania i wzorce dotyczące współbieżności	299
API powinno być pozbawione współbieżności	299
Goprocedury, pętle for i zmieniające się... zmienne	299
Pamiętaj o „sprzątaniu” po goprocedurach	301
Zastosowanie kontekstu do wstrzymania goprocedury	302
Kiedy używać kanałów buforowanych, a kiedy niebuforowanych?	303
Mechanizm backpressure	304
Wyłączanie klauzuli case w instrukcji select	305
Określanie limitu czasu	306
Zastosowanie struktury WaitGroup	307
Uruchamianie kodu dokładnie raz	309
Łączenie różnych aspektów przetwarzania współbieżnego	310
Kiedy używać muteksów zamiast kanałów?	314
Operacje atomowe — raczej Ci się nie przydadzą	317
Gdzie szukać dodatkowych informacji o współbieżności?	318
Ćwiczenia	318
Podsumowanie	318
13. Biblioteka standardowa	319
Pakiet io i przyjaciele	319
Pakiet time	324
Czas od uruchomienia systemu	326
Liczniki czasu i limit czasu	326
Pakiet encoding/json	327
Zastosowanie znaczników struktur w celu dodania metadanych	327
Unmarshaling i marshaling	328
JSON i operacje odczytywania i zapisywania	329
Kodowanie i dekodowanie strumieni JSON	330
Niestandardowe przetwarzanie obiektów JSON	331
Pakiet net/http	335
Klient	335
Serwer	336
ResponseController	341
Strukturalne logowanie zdarzeń	342
Ćwiczenia	345
Podsumowanie	346
14. Kontekst	347
Czym jest kontekst?	347
Wartości	350
Anulowanie	355
Kontekst i liczniki czasu	360

Anulowanie kontekstu we własnym kodzie	363
Ćwiczenia	364
Podsumowanie	365
15. Pisanie testów	366
Podstawy testowania	366
Zgłaszanie błędów w testach	368
Konfigurowanie i demontowanie	368
Testowanie z użyciem zmiennych środowiskowych	370
Przechowywanie prostych danych testowych	371
Przechowywanie wyników testowania w pamięci podręcznej	371
Testowanie publicznego API	372
Porównywanie wyników testów przy użyciu modułu go-cmp	373
Testy tablicowe	374
Jednoczesne wykonywanie testów	376
Sprawdzanie pokrycia kodu	378
Fuzzing	380
Testowanie wydajności	387
Załączki w języku Go	390
Pakiet httptest	395
Testy integracyjne i znaczniki kompilacji	397
Wyszukiwanie problemów ze współbieżnością przy użyciu narzędzia race checker	399
Ćwiczenia	400
Podsumowanie	401
16. W krainie smoków: mechanizm refleksji oraz pakiety unsafe i cgo	402
Mechanizm refleksji umożliwia manipulowanie typami podczas działania programu	403
Typy, rodzaje i wartości	404
Tworzenie nowych wartości	408
Zastosowanie refleksji do sprawdzenia, czy wartość interfejsu wynosi nil	409
Tworzenie marshalera danych przy użyciu mechanizmu refleksji	410
Zastosowanie refleksji do tworzenia funkcji automatyzujących powtarzalne zadania	414
Przy użyciu refleksji da się tworzyć struktury, ale... nie rób tego	415
Przy użyciu refleksji nie da się tworzyć metod	416
Używaj refleksji tylko wtedy, gdy się to opłaca	416
Pakiet unsafe rzeczywiście jest niebezpieczny	417
Stosowanie funkcji Sizeof i Offseof	418
Zastosowanie pakietu unsafe do konwersji zewnętrznych danych binarnych	420
Uzyskiwanie dostępu do niewyeksportowanych pól	424
Narzędzia związane z pakietem unsafe	424
W pakiecie cgo chodzi o integrację, nie o wydajność	425
Ćwiczenia	429
Podsumowanie	430

Typy podstawowe i deklaracje

Masz już skonfigurowane środowisko programistyczne, przyszedł więc czas na zapoznanie się z cechami języka Go i możliwościami ich jak najlepszego wykorzystania. A jeśli już mowa o dążeniu do „najlepszego”, kieruj się jedną nadrzędną zasadą: pisz programy w sposób jasno określający Twoje intencje. Omawiając poszczególne aspekty języka, przedstawię różne możliwości postępowania i wyjaśnię, dlaczego dane podejście pozwala uzyskać czystszy kod.

Zacniemy od przyjrzenia się typom wbudowanym w Go oraz sposobom deklarowania zmiennych tych typów. Choć każdy programista zna podstawy tych zagadnień, język Go pod pewnymi względami jest wyjątkowy — także w tym przypadku dzielą go od innych subtelne różnice.

Typy wbudowane

Język Go oferuje wiele typów wbudowanych w język, nazywanych typami *podstawowymi*. Są one podobne do typów znajdujących się w wielu innych językach: wartości boolowskie (logiczne), całkowite, zmiennoprzecinkowe i łańcuchy znaków. Stosowanie tych typów w sposób idiomatyczny, a zatem charakterystyczny dla języka Go, bywa jednak wyzwaniem dla programistów „przesiadających” się na Go z innych języków. Za chwilę zapoznasz się z tymi typami oraz optymalnymi sposobami korzystania z nich w języku Go. Najpierw jednak omówię kilka koncepcji mających zastosowanie w odniesieniu do wszystkich typów.

Wartość zerowa

Jak większość nowoczesnych języków programowania, Go przypisuje domyślną *wartość zerową* dowolnej zmiennej, która została zadeklarowana, lecz nie przypisano jej żadnej konkretnej wartości. Jawne przypisanie wartości zerowej przyczynia się do większej przejrzystości kodu i pozwala uniknąć błędów charakterystycznych dla programów w językach C i C++. Opowiadając o poszczególnych typach, będę zarazem nawiązywał do wartości zerowej dla każdego z nich. Więcej informacji o wartości zerowej znajdziesz w specyfikacji języka programowania Go (https://go.dev/ref/spec#The_zero_value).

Literały

Literal w języku Go reprezentuje wartość liczbową, znakową lub tekstową (łańcuch znaków). W programach napisanych w Go najczęściej występują cztery rodzaje literałów (jest też, rzadko używany, piąty rodzaj, o którym opowiem przy okazji omawiania liczb zespolonych).

Literały całkowite to sekwencje liczb; są to zwykle liczby dziesiętne (o podstawie 10), lecz przy użyciu prefiksów można wskazać inne rodzaje podstaw: `0b` dla liczb binarnych (podstawa 2), `0o` dla liczb ósemkowych (podstawa 8) oraz `0x` dla wartości heksadecymalnych, czyli szesnastkowych (podstawa 16). Prefiks może być zapisany wielką lub małą literą. Zapis z cyfrą 0 bez następującej po niej litery jest alternatywnym sposobem oznaczenia literału ósemkowego, odradzam jednak stosowanie `go`, bo jest bardzo mylący.

Aby ułatwić odczytywanie długich literałów całkowitych, Go umożliwia wstawianie w nich podkreśleń. Pozwala to na przykład grupować cyfry w liczbach dziesiętnych według tysięcy (`1_234`). Podkreślenia nie mają wpływu na wartość liczby. Jedyne ograniczenie dotyczące stosowania podkreśleń polega na tym, że nie mogą się one znaleźć na początku ani na końcu wartości i nie wolno wstawiać ich obok siebie. Nic nie stoi na przeszkodzie, by każdą cyfrę literału oddzielić podkreśleniem (`1_2_3_4`), lecz nie zalecam takiego zapisu. Korzystaj z podkreśleń jedynie w celu poprawienia czytelności liczby — jako separatora tysięcy w liczbach dziesiętnych albo jako separatora grup jedno-, dwu- albo czterobajtowych w wartościach binarnych, ósemkowych i szesnastkowych.

Literały zmiennoprzecinkowe mają znak dziesiętny oddzielający część ułamkową wartości od całkowitej. Mogą też zawierać wykładnik potęgi oznaczony literą `e` oraz wartością dodatnią lub ujemną (na przykład `6.03e23`). Istnieje możliwość zapisywania liczb szesnastkowych z prefiksem `0x` oraz literą `p` oznaczającą wykładnik (np. wartość szesnastkowa `0x12.34p5` jest odpowiednikiem wartości dziesiętnej `582.5`). Tak jak w przypadku literałów całkowitych, do formatowania literałów zmiennoprzecinkowych możesz użyć podkreśleń.

Literały typu rune (ang. *rune literals*; dosł. literały runiczne albo po prostu runy) reprezentują znaki i są ujęte w pojedyncze cudzysłowy. W odróżnieniu od wielu innych języków pojedyncze i podwójne cudzysłowy w Go *nie mogą* być używane zamiennie. Runy można zapisywać jako pojedyncze znaki w standardzie Unicode (`'a'`), ósemkowe wartości 8-bitowe (`'\141'`), szesnastkowe wartości 8-bitowe (`'\x61'`), wartości 16-bitowe (`'\u0061'`) albo 32-bitowe wartości zgodne z Unicode (`'\U00000061'`). Istnieje kilka literałów runicznych z ukośnikiem odwrotnym (`\`). Najprzydatniejsze z nich to znak nowego wiersza (`'\n'`), tabulator (`'\t'`), cudzysłów pojedynczy (`'\''`), cudzysłów podwójny (`'\\"'`) oraz ukośnik odwrotny (`'\\'`).

Od strony praktycznej literały liczbowe najlepiej jest zapisywać w postaci wartości dziesiętnych. Wartości ósemkowe są stosowane rzadko, najczęściej do reprezentowania wartości uprawnień POSIX (na przykład `0o777` dla uprawnień `rw-rw-rwx`). Wartości szesnastkowe i binarne są też niekiedy używane w filtrach bitowych oraz aplikacjach sieciowych i infrastrukturalnych. Unikaj szesnastkowych znaków modyfikacji w przypadku literałów runicznych, chyba że dzięki temu kod będzie czytelniejszy

Literały łańcuchowe można oznaczać na dwa sposoby. W większości przypadków należy użyć w tym celu podwójnych cudzysłowów, które umożliwiają utworzenie *interpretowanego literału łańcuchowego*

(na przykład "Serdeczne pozdrowienia"). Mogą one zawierać dowolną liczbę literałów runicznych, w którejkolwiek spośród dopuszczalnych dla nich postaci. Są one nazywane „interpretowanymi”, ponieważ mają możliwość interpretacji literałów runicznych (zarówno liczbowych, jak i zawierających ukośnik odwrotny) jako pojedynczych znaków.

Jeden literał runiczny z ukośnikiem odwrotnym jest niedozwolony w literale łańcuchowym: grawis. Zostanie on zastąpiony literałem cudzysłowu podwójnego.

Jedyne znaki, które nie mogą w nich występować, to nieoprecedzone znakiem modyfikacji ukośniki odwrotne, znaki nowego wiersza i podwójne cudzysłowy. Jeśli chcesz skorzystać z interpretowanego literału łańcuchowego i sformatować go tak, by słowo „pozdrowienia” znalazło się w drugim wierszu oraz zostało ujęte w podwójny cudzysłów, napisz: `"Serdeczne\n\"pozdrawienia\""`.

Jeśli chcesz umieścić w łańcuchu znaków ukośniki odwrotne, podwójne cudzysłowy albo znaki nowego wiersza, użyj *zwykłego literału łańcuchowego*, zwanego też *surowym*. Taki literał wyodrębnia się przy użyciu grawisów (```) i można w nim zawrzeć dowolny znak oprócz grawisu. W literale surowym nie ma żadnych znaków modyfikacji, a wszystkie znaki są interpretowane dosłownie. Korzystając ze zwykłego literału łańcuchowego, podzielone na dwa wiersze pozdrowienia można zapisać tak:

```
`Serdeczne  
"pozdrawienia`"
```

Literały w Go *nie są typowane* (do tego zagadnienia jeszcze powrócę w dalszej części rozdziału). W części poświęconej przypisywaniu zmiennych przeczytasz o sytuacjach, w których typ nie jest jawnie zadeklarowany. W takich przypadkach język Go nadaje literałowi *typ domyślny* — zmierzam do tego, że typ domyślny jest stosowany wtedy, gdy wyrażenie w żaden sposób nie określa typu literału. O domyślnych typach literałów będzie mowa później, przy okazji opisywania typów wbudowanych.

Zmienne boolowskie

Typ `bool` oznacza zmienne boolowskie (logiczne). Zmienne typu `bool` mogą przyjmować jedną z dwóch wartości: `true` lub `false`. Wartość zerowa dla zmiennej typu `bool` oznacza `false`:

```
var flag bool // Brak przypisanej wartości, false  
var isAwesome = true
```

Trudno opisać typy zmiennych bez uprzedniego zaprezentowania deklaracji zmiennych i na odwrót. Zaczniemy od deklaracji zmiennych, które zostaną opisane w dalszej części tego rozdziału (podrozdział „Słowo kluczowe `var` a operator `:=`”).

Typy numeryczne

Język Go oferuje dużą liczbę typów numerycznych: aż 12 (i kilka nazw specjalnych), pogrupowanych w trzy kategorie. Jeśli znasz inne języki programowania, takie jak JavaScript, w którym występuje tylko jeden typ numeryczny, możesz uznać, że to bardzo wiele. W praktyce niektóre

z nich są używane bardzo często, inne zaś można potraktować jako ciekawostkę. Zacznę od omówienia typów całkowitych, a po nich przedstawię typy zmiennoprzecinkowe oraz bardzo specyficzny typ zespolony.

Typy całkowite

Go umożliwia działania na liczbach całkowitych ze znakiem i bez znaku, w różnych rozmiarach — od 1 do 8 bajtów. Zostały one zebrane w tabeli 2.1.

Tabela 2.1. Typy całkowite w Go

Nazwa typu	Zakres wartości
int8	od -128 do 127
int16	od -32768 do 32767
int32	od -2147483648 do 2147483647
int64	od -9223372036854775808 do 9223372036854775807
uint8	od 0 do 255
uint16	od 0 do 65535
uint32	od 0 do 4294967295
uint64	od 0 do 18446744073709551615

Być może jest to oczywiste, lecz wartość zerowa dla wszystkich typów całkowitych to 0.

Specjalne typy całkowite

Go umożliwia stosowanie nazw specjalnych dla niektórych typów całkowitych. Nazwa `byte` jest odpowiednikiem typu `uint8`; oznacza to, że dopuszczalne jest przypisywanie, porównywanie i wykonywanie działań matematycznych na obu tych typach w sposób zamienny. W kodzie napisanym w Go rzadko spotyka się typ `uint8`; programiści zwykle posługują się nazwą `byte`.

Drugą nazwą specjalną jest `int`. W przypadku architektury 32-bitowej `int` jest 32-bitową wartością całkowitą ze znakiem, analogiczną jak `int32`. W większości architektur 64-bitowych `int` jest 64-bitową wartością całkowitą ze znakiem, będącą odpowiednikiem typu `int64`. Ponieważ specyfika typu `int` nie jest spójna i różni się między platformami, przypisywanie, porównywanie i wykonywanie działań arytmetycznych między typami `int`, `int32` i `int64` bez konwersji typów jest niedozwolone (zob. punkt „Jawna konwersja typów” w dalszej części tego rozdziału). Domyślnym typem literałów całkowitych jest `int`.

Istnieją niestandardowe architektury 64-bitowe, w których typ `int` jest równoważny 32-bitowej wartości całkowitej ze znakiem. Go obsługuje trzy takie architektury: `amd64p32`, `mips64p32` i `mips64p32le`.

Trzecią nazwą specjalną jest `uint`. Dotyczące jej zasady są takie same jak w przypadku `int`, z tą różnicą, że reprezentuje ona wartości bez znaku (są to wyłącznie wartości dodatnie lub 0).

Istnieją jeszcze dwie nazwy specjalne dotyczące typów całkowitych: `rune` i `uintptr`. O literałach runicznych była mowa wcześniej; typ `rune` omówię w dalszej części tego rozdziału (punkt „Przedsmak informacji o łańcuchach i runach”), a typ `uintptr` w rozdziale 16.

Wybór typu całkowitego

Go oferuje więcej typów całkowitych niż wiele innych języków. Biorąc pod uwagę bogactwo dostępnych możliwości, można się zastanowić, w jakich sytuacjach należy używać każdego z nich. Warto przy tym kierować się trzema prostymi zasadami:

- Jeśli korzystasz z plików w formacie binarnym lub protokołu sieciowego, który opiera się na wartości całkowitej o określonym rozmiarze (ze znakiem lub bez), użyj pasującego typu całkowitego.
- Jeśli piszesz funkcję biblioteczną, która powinna działać z dowolnym typem całkowitym, wykorzystaj oferowaną przez Go obsługę typów sparametryzowanych i użyj parametru generycznego do przedstawienia dowolnego typu całkowitego. (O funkcjach i ich argumentach przeczytasz więcej w rozdziale 5., natomiast o typach sparametryzowanych — w rozdziale 8.).
- We wszystkich pozostałych przypadkach po prostu używaj typu `int`.

Prawdopodobnie natkniesz się na stary kod zawierający parę funkcji wykonujących to samo zadanie, przy czym jedna używa dla parametrów typu `int64`, podczas gdy w drugiej typem parametrów jest `uint64`. Wynika to stąd, że API zostało utworzone jeszcze przed dodaniem obsługi typów sparametryzowanych do języka Go. Ze względu na brak obsługi typów sparametryzowanych w celu zaimplementowania potrzebnego algorytmu konieczne było napisanie wielu podobnych funkcji różniących się głównie nazwami. Zastosowanie typów `int64` i `uint64` umożliwia napisanie kodu funkcji tylko raz i wywoływanie jej z wykorzystaniem mechanizmów konwersji typów — przy przekazywaniu wartości oraz przy przekształcaniu zwróconych danych.

Rozwiązanie to zostało zastosowane w bibliotece standardowej języka Go, w odniesieniu do funkcji `FormatInt/FormatUint` z pakietu `strconv`.

Operatory wartości całkowitych

Na liczbach całkowitych w Go można wykonywać działania przy użyciu zwykłych operatorów arytmetycznych: `+`, `-`, `*`, `/` oraz `%` dla operacji modulo. Rezultat dzielenia liczb całkowitych jest liczbą całkowitą; jeśli chcesz otrzymać wartość zmiennoprzecinkową, musisz dokonać konwersji typów całkowitych na wartości zmiennoprzecinkowe. Uważaj też, by nie dzielić wartości całkowitej przez 0, gdyż wywołuje to alarm typu *panic* (o funkcjach `panic` i `recover` możesz przeczytać w rozdziale 9.).

Dzielenie liczb całkowitych podlega zasadzie „obcinania wyniku w stronę zera”; więcej informacji na ten temat możesz znaleźć w dokumentacji języka Go, w części dotyczącej operatorów matematycznych (<https://oreil.ly/zp30J>).

Dowolny z operatorów arytmetycznych możesz połączyć ze znakiem `=`, aby zmodyfikować wartość zmiennej; konstrukcje te wyglądają następująco: `+=`, `-=`, `*=`, `/=` oraz `%=`. Na przykład poniższy kod powoduje przypisanie zmiennej `x` wartości 20:

```
var x int = 10
x *= 2
```

Do porównywania wartości całkowitych służą operatory `==`, `!=`, `>`, `>=`, `<` oraz `<=`.

Go oferuje ponadto operatory umożliwiające wykonywanie działań na bitach wartości całkowitych. Możesz skorzystać z operatorów przesunięcia w lewo i w prawo (`<<` i `>>`) oraz masek bitowych: `&` (logiczne AND), `|` (logiczne OR), `^` (logiczne XOR) i `&&` (logiczne AND NOT). Podobnie jak w przypadku operatorów arytmetycznych, możesz łączyć operatory logiczne ze znakiem `=`, aby zmodyfikować wartość zmiennej. Konstrukcje te mają postać: `&=`, `|=`, `^=`, `&&=`, `<<=` oraz `>>=`.

Typy zmiennoprzecinkowe

Go oferuje dwa typy zmiennoprzecinkowe, wymienione w tabeli 2.2.

Tabela 2.2. Typy zmiennoprzecinkowe w Go

Nazwa typu	Największa wartość bezwzględna	Najmniejsza (niezerowa) wartość bezwzględna
<code>float32</code>	3.40282346638528859811704183484516925440e+38	1.401298464324817070923729583289916131280e-45
<code>float64</code>	1.797693134862315708145274237317043567981e+308	4.940656458412465441765687928682213723651e-324

Tak jak w przypadku typów całkowitych, wartością zerową dla typów zmiennoprzecinkowych jest 0.

Obsługa wartości zmiennoprzecinkowych w Go jest podobna jak w przypadku analogicznych wartości w innych językach. Go opiera się na specyfikacji IEEE 754, co oznacza duży zakres wartości i ograniczoną dokładność. Wybór właściwego typu zmiennoprzecinkowego jest prosty: jeśli nie musisz zadbać o zachowanie zgodności z istniejącym formatem, użyj typu `float64`. Ponadto, ponieważ domyślnym typem literałów zmiennoprzecinkowych jest właśnie `float64`, stosowanie go jest najprostszym wyjściem. Pomaga ono też złagodzić problemy z dokładnością obliczeń zmiennoprzecinkowych, gdyż typ `float32` oferuje jedynie sześć albo siedem cyfr dokładności po przecinku. Nie przejmuj się różnicami dotyczącymi wymagań związanych z pamięcią operacyjną, chyba że przy użyciu profilera ustaliłeś, że stanowią one przyczynę istotnych problemów. (O testowaniu i profilowaniu możesz przeczytać w rozdziale 15.)

Ważniejsze pytanie dotyczy stosowania wartości zmiennoprzecinkowych w ogóle. W większości przypadków nie jest to konieczne. Tak jak w innych językach programowania, wartości zmiennoprzecinkowe w Go obejmują bardzo duży zakres, lecz nie każda z nich może być precyzyjnie przechowywana; używane są jedynie ich przybliżenia. Ze względu na nieprecyzyjność tych wartości mogą one być stosowane jedynie w tych przypadkach, gdy niedokładności nie stanowią problemu, a programista dobrze zna ograniczenia związane z posługiwaniem się nimi. W rezultacie zakres ich użyteczności kończy się na zastosowaniach graficznych, statystycznych i naukowych.

Literały zmiennoprzecinkowe nie odzwierciedla dokładnej wartości dziesiętnej. Nie używaj takich literałów do obliczeń związanych z finansami lub innych, wymagających absolutnej precyzji! W rozdziale 10. przedstawię moduł zewnętrzny przeznaczony do obsługi dokładnych wartości dziesiętnych.

IEEE 754

Jak już wspomniałem, Go (tak jak większość innych języków programowania) przechowuje wartości zmiennoprzecinkowe zgodnie z normą IEEE 754.

Kwestie zasad zawartych w tej normie wykraczają poza merytoryczny zakres tej książki i nie są proste. Więcej informacji o standardzie IEEE 754 znajdziesz na stronie <https://floating-point-gui.de/formats/fp/>.

W odniesieniu do wartości zmiennoprzecinkowych możesz używać wszystkich standardowych operatorów działań matematycznych i porównań, z wyjątkiem `%`. Dzielenie liczb zmiennoprzecinkowych ma kilka interesujących właściwości. Dzielenie niezerowej liczby zmiennoprzecinkowej przez 0 daje rezultat `+Inf` albo `-Inf` (dodatnia albo ujemna nieskończoność, zależnie od znaku liczby). Dzielenie zmiennej zmiennoprzecinkowej o wartości 0 przez 0 zwraca wartość `NaN` (nieliczba; ang. *not a number*).

Wprawdzie Go umożliwia porównywanie liczb zmiennoprzecinkowych przy użyciu operatorów `==` i `!=`, nie zalecam jednak takiego postępowania. Ze względu na typową dla tych liczb nieprecyzyjność dwie wartości zmiennoprzecinkowe mogą nie być równe, nawet jeśli masz wrażenie, że powinny. W takich przypadkach lepiej jest zdefiniować maksymalną dozwoloną wariancję i sprawdzić, czy różnica między dwiema wartościami zmiennoprzecinkowymi jest mniejsza od niej. Wartość ta (określana niekiedy jako *epsilon*) jest uzależniona od wymaganej dokładności; nie da się tu podać jednoznacznej zasady. Jeśli nie masz pewności co do sposobu postępowania, poradź się znajomego matematyka. Jeżeli nie masz znajomego matematyka, w witrynie internetowej The Floating-Point Guide znajduje się strona *Comparison* (<https://floating-point-gui.de/errors/comparison/>), która może Ci pomóc w rozwiązaniu problemu. (Ewentualnie skłoni Cię do unikania liczb zmiennoprzecinkowych, o ile ich użycie nie jest absolutnie konieczne).

Typy zespolone (zapewne nie będziesz się nimi posługiwać)

Go oferuje jeszcze jeden typ numeryczny, o dość niestandardowych właściwościach. Właściwości te decydują o wyjątkowych możliwościach języka Go pod względem obsługi liczb zespolonych. Jeśli nie wiesz, co to takiego, raczej nie będziesz mieć potrzeby się nimi posługiwać — możesz zatem bez przeszkód przejść do dalszej części tego rozdziału.

Obsługa liczb zespolonych w Go nie wymaga wielu komentarzy. W języku tym zostały zdefiniowane dwa typy obsługujące tego rodzaju wartości. Do odzwierciedlenia części rzeczywistej i urojonej w typie `complex64` są wykorzystywane wartości `float32`, a w typie `complex128` — wartości `float64`. Obydwa typy są deklarowane przy użyciu wbudowanej funkcji `complex`:

```
var complexNum = complex(20.3, 10.2)
```

Rezultat działania tej funkcji w języku Go podlega kilku zasadom:

- Jeśli do obu argumentów funkcji przekazesz nietypowane stałe lub literały, uzyskasz nietypowany literał zespolony, którego typ domyślny to `complex128`.
- Jeśli do obu argumentów funkcji `complex` przekazesz wartości typu `float32`, uzyskasz typ `complex64`.

- Jeśli jedna z wartości jest typu `float32`, a druga jest nietypowaną stałą albo literałem, który nie mieści się w ograniczeniach typu `float32`, uzyskasz typ `complex64`.
- W innych przypadkach uzyskasz typ `complex128`.

W odniesieniu do liczb zespolonych możesz używać wszystkich standardowych operatorów arytmetycznych. Podobnie jak w przypadku wartości zmiennoprzecinkowych, możesz je porównywać przy użyciu operatorów `==` i `!=`, lecz podlegają one tym samym ograniczeniom dotyczącym precyzji, lepiej więc posłużyć się wspomnianą wcześniej metodą bazującą na dopuszczalnej różnicy (epsilon). Ponadto przy użyciu wbudowanych funkcji `real` i `imag` możesz wyodrębnić część rzeczywistą i część urojoną liczby zespolonej. W pakiecie `math/cmplx` są też dostępne dodatkowe funkcje, ułatwiające działania na wartościach typu `complex128`.

Przypisanie wartości zerowej w przypadku obydwu typów liczb zespolonych powoduje nadanie wartości 0 zarówno rzeczywistej, jak i urojonej części tych liczb.

Listing 2.1 to prosty program demonstrujący obsługę liczb zespolonych. Możesz go uruchomić w serwisie Go Playground (<https://oreil.ly/fuylu>). Kod tego programu znajdziesz także w katalogu `sample_code/complex_numbers` w repozytorium zawierającym materiały do książki (<https://github.com/learning-go-book-2e/ch02>).

Listing 2.1. Liczby zespolone

```
func main() {
    x := complex(2.5, 3.1)
    y := complex(10.2, 2)
    fmt.Println(x + y)
    fmt.Println(x - y)
    fmt.Println(x * y)
    fmt.Println(x / y)
    fmt.Println(real(x))
    fmt.Println(imag(x))
    fmt.Println(cmplx.Abs(x))
}
```

Uruchomienie tego kodu da następujący efekt:

```
(12.7+5.1i)
(-7.699999999999999+1.1i)
(19.3+36.62i)
(0.2934098482043688+0.24639022584228065i)
2.5
3.1
3.982461550347975
```

Przykład ten ilustruje też nieprecyzyjność obliczeń zmiennoprzecinkowych.

Jeśli zastanawiasz się nad piątym rodzajem literałów prostych, podpowiem, że Go obsługuje literały urojone, reprezentujące urojoną część liczby zespolonej. Wyglądają one tak samo jak literały zmiennoprzecinkowe, tylko są zaopatrzone w przyrostek `i`.

Pomimo wbudowanego typu do obsługi liczb zespolonych Go nieczęsto wykorzystuje się do obliczeń naukowych. Zastosowanie Go na tym polu jest ograniczone ze względu na brak innych cech (na przykład obsługi macierzy), a dodające obsługę tych cech biblioteki muszą bazować na

nieefektywnych zamiennikach, takich jak wycinki wycinków. O wycinkach (ang. *slices*) będzie mowa w rozdziale 3. oraz w rozdziale 6., gdzie zapoznasz się z ich implementacją. Ale jeśli chcesz dokonać obliczeń na zbiorze Mandelbrota w ramach większego programu lub opracować narzędzie do rozwiązywania równań kwadratowych, możesz bez przeszkód skorzystać z możliwości Go w zakresie obliczeń na liczbach zespolonych.

Być może się zastanawiasz, dlaczego zdecydowano się zaimplementować w Go obsługę liczb zespolonych. Odpowiedź jest prosta: Ken Thompson, jeden z twórców Go (i Uniksa) uznał ją za interesujący dodatek (<https://oreil.ly/eBmkq>). Jakiś czas później dyskutowano o usunięciu tej funkcji w przyszłych wersjach Go (<https://oreil.ly/Q76EV>), lecz łatwiej jest ją po prostu zignorować.

Jeśli zależy Ci na pisaniu w Go aplikacji do obliczeń numerycznych, możesz użyć zewnętrznego pakietu Gonum (<https://www.gonum.org>). Wykorzystuje on obsługę liczb zespolonych i zawiera przydatne biblioteki ułatwiające wykonywanie obliczeń w zakresie algebry liniowej, macierzy, integracji i statystyki. Pomimo niewątpliwiej przydatności tego pakietu w tego rodzaju przypadkach polecam rozważenie innych języków programowania.

Przedsmak informacji o łańcuchach i runach

W taki oto sposób dotarliśmy do informacji o łańcuchach znaków. Jak większość nowoczesnych języków programowania, Go oferuje wbudowany typ łańcuchowy. Wartość zerowa dla literału łańcuchowego to pusty łańcuch. Język Go obsługuje standard Unicode; jak już pokazywałem wcześniej, w części poświęconej literałam łańcuchowym, w łańcuchu można umieścić dowolny znak Unicode. Tak jak wartości całkowite i zmiennoprzecinkowe, łańcuchy można porównywać pod kątem identyczności przy użyciu operatora `==` oraz pod kątem różnic przy użyciu operatora `!=`. Do zadań związanych z szeregowaniem łańcuchów w określonej kolejności służą operatory `>`, `>=`, `<` i `<=`, a do konkatenacji (łączenia) — operator `+`.

Łańcuchy w Go są niemodyfikowalne (ang. *immutable*) w tym znaczeniu, że o ile da się przypisać nową wartość zmiennej łańcuchowej, o tyle już przypisanej wartości nie można zmienić.

Go oferuje też typ reprezentujący pojedynczą współrzędną kodową znaku (ang. *code point*). Typ rune jest odpowiednikiem typu `int32` na tej samej zasadzie, na jakiej typ `byte` jest odpowiednikiem `uint8`. Jak zapewne zgadujesz, domyślnym typem dla literału runicznego jest runa, a domyślnym typem dla literału łańcuchowego — łańcuch.

Jeśli odwołujesz się do znaku, użyj typu runicznego, a nie typu `int32`. Dla kompilatora mogą one oznaczać to samo, lecz w kodzie warto stosować typy, które jasno określają intencje programisty:

```
var myFirstInitial rune = 'J' // Dobrze - nazwa typu odpowiada jego zastosowaniu
var myLastInitial int32 = 'B' // Źle - pomimo poprawnej składni polecenie jest dezorientujące
```

O wiele więcej informacji o łańcuchach znajdziesz w następnym rozdziale — będzie w nim mowa o szczegółach ich implementacji, związkach z bajtami i runami oraz zaawansowanych cechach i często popełnianych błędach.

Jawna konwersja typów

Większość języków programowania oferujących wiele typów numerycznych dokonuje automatycznej konwersji między nimi w razie potrzeby. Proces ten nazywa się czasami *automatycznym rzutowaniem* (albo angielskim terminem *automatic type promotion*), a choć sprawia on wrażenie bardzo wygodnego, w praktyce okazuje się, że reguły umożliwiające prawidłową konwersję między typami bywają skomplikowane i niekiedy dają nieoczekiwane rezultaty. Jako język, którego twórcom przyświecały wartości takie jak przejrzystość intencji i czytelność kodu, Go nie pozwala na automatyczne rzutowanie typów między zmiennymi. W razie niezgodności typów musisz dokonać ich *jawnej konwersji*. Nawet w przypadku liczb całkowitych albo zmiennoprzecinkowych, które po prostu różnią się wielkością, trzeba dokonać konwersji ujednociającej, aby dało się na nich działać. Pozwala to jasno pokazać, jakiego typu oczekujesz, bez konieczności zapamiętywania reguł konwersji (zob. listing 2.2).

Listing 2.2. Konwersje typów

```
var x int = 10
var y float64 = 30.2
var sum1 float64 = float64(x) + y
var sum2 int = x + int(y)
fmt.Println(sum1, sum2)
```

W tym przykładowym kodzie definiujemy cztery zmienne. Zmienna `x` jest typu `int` i ma wartość 10, a zmienna `y` jest typu `float64` i ma wartość 30,2. Ze względu na to, że typy te nie są tożsame, w celu ich dodania należy dokonać konwersji. W przypadku zmiennej `sum1` konwertujemy `x` na typ `float64` przy użyciu konwersji `float64`, a w przypadku zmiennej `sum2` konwertujemy `y` na typ `int` przy użyciu konwersji `int`. Uruchomienie tego kodu da wyniki 40,2 i 40.

Ten sam sposób działania zachodzi w przypadku typów całkowitych o odmiennej wielkości, jak pokazałem na listingu 2.3.

Listing 2.3. Konwersje typów całkowitych

```
var x int = 10
var b byte = 100
var sum3 int = x + int(b)
var sum4 byte = byte(x) + b
fmt.Println(sum3, sum4)
```

Możesz go uruchomić w serwisie Go Playground (<https://go.dev/play/p/498B-cz0CRv>). Kod tego programu znajdziesz także w katalogu `sample_code/type_conversion` w repozytorium zawierającym materiały do książki (<https://github.com/learning-go-book-2e/ch02>).

Ta specyficzna sztywność przestrzegania typów ma jeszcze inne następstwa. Ponieważ wszystkie konwersje typów w Go są jawne, nie da się potraktować dowolnego typu danych jako wartości boolowskiej. Mam tu na myśli fakt, że w wielu językach programowania wartość niezerowa albo niepusty łańcuch znaków są interpretowane jako logiczna prawda (`true`). Tak jak automatyczne rzutowanie typów, reguły dotyczące interpretowania wartości boolowskich różnią się w różnych językach i mogą być mylące. Nie powinno Cię zatem zaskoczyć, że Go nie dopuszcza takiego sprawdzania prawdziwości. Co więcej, *na typ boolowski nie da się skonwertować żadnego innego*

typu, jawnie czy nie. Jeśli chcesz dokonać pewnej formy przekształcenia innego typu danych na boolowski, użyj jednego z operatorów porównania (==, !=, >, <, <= lub >=). Na przykład aby sprawdzić, czy zmienna `x` jest równa 0, użyj wyrażenia `x == 0`. Jeśli z kolei chcesz sprawdzić, czy łańcuch jest pusty, użyj wyrażenia w rodzaju `s == ""`.

Konwersje typów są jednym z tych aspektów Go, w których twórcy języka postawili na przejrzystość i prostotę kosztem nieco większej rozwlekłości kodu. Takie kompromisy napotkasz jeszcze wielokrotnie. Podczas pisania idiomatycznego kodu w Go przedkłada się zrozumiałość nad zwięzłość.

Literały nie mają typu

Nie da się nawet dodać dwóch zmiennych całkowitych, jeśli zadeklarowano dla nich różne rozmiary. Język Go umożliwia jednak używanie literałów całkowitych w wyrażeniach zmiennoprzecinkowych, a nawet przypisywanie takich literałów zmiennej zmiennoprzecinkowej.

```
var x float64 = 10
var y float64 = 200.3 * 5
```

Dzieje się tak, ponieważ jak już wcześniej wspomniałem, literały w Go cechuje brak typowania. Literały w Go nie są typowane, gdyż język ten stawia na praktyczność rozwiązań. Unikanie wymuszania typu, zanim zadeklaruje go programista, jest logicznym wyjściem. Dlatego literały mogą wchodzić w interakcje z dowolną zmienną zgodną z danym literałem. W rozdziale 7., w którym zapoznasz się z typami definiowanymi przez użytkownika, przekonasz się, że możliwe jest stosowanie literałów wraz z typami zdefiniowanymi przez użytkownika na podstawie typów podstawowych. Brak typowania nie sięga jednak dalej — nie da się na przykład przypisać literału łańcuchowego zmiennej typu numerycznego (albo literału numerycznego do zmiennej łańcuchowej), niedopuszczalne jest też przypisywanie literału zmiennoprzecinkowego zmiennej całkowitej. Wszystkie takie operacje są traktowane przez kompilator jako błędy. Należy zarazem pamiętać o ograniczeniach dotyczących rozmiaru typów: choć da się wprowadzić w kodzie literały numeryczne większe niż można przechować w dowolnej zmiennej całkowitej, próba przypisania literału, którego wartość wykracza poza pojemność wskazanej zmiennej — na przykład przypisanie wartości 1000 zmiennej typu `byte` — spowoduje błąd na etapie kompilacji.

Słowo kluczowe `var` a operator `:=`

Jak na tak prosty język Go oferuje bardzo wiele form deklarowania zmiennych. Nie bez powodu: każdy styl deklaracji komunikuje coś na temat sposobu wykorzystania danej zmiennej. Przyjrzyj się wariantom deklarowania zmiennych w Go i zwróć uwagę, w jakich sytuacjach dany sposób jest odpowiedni.

Najpełniejszy sposób zadeklarowania zmiennej w Go opiera się na słowie kluczowym `var`, jawnym określeniu typu i przypisaniu wartości. Wygląda on tak:

```
var x int = 10
```

Jeśli typ wartości po prawej stronie znaku = jest oczekiwanym typem zmiennej, możesz pominąć nazwę typu po lewej stronie tego znaku. Ponieważ domyślnym typem literału całkowitego jest `int`, poniższy zapis deklaruje `x` jako zmienną typu `int`:

```
var x = 10
```

Na podobnej zasadzie, jeśli chcesz zadeklarować zmienną i przypisać jej wartość zerową, możesz zachować nazwę typu, a pominąć znak = oraz to, co po nim następuje:

```
var x int
```

Przy użyciu słowa kluczowego `var` da się zadeklarować kilka zmiennych naraz. Mogą one być tego samego typu, jak w następującym przypadku:

```
var x, y int = 10, 20
```

Mogą być tego samego typu i mieć wartość zerową:

```
var x, y int
```

Albo mogą być różnych typów:

```
var x, y = 10, "hello"
```

Słowa kluczowego `var` można użyć w jeszcze jeden sposób. Jeśli deklarujesz wiele zmiennych jednocześnie, możesz umieścić je na *liście deklaracji*:

```
var (  
    x    int  
    y    = 20  
    z    int = 30  
    d, e  = 40, "hello"  
    f, g  string  
)
```

Go obsługuje też skrócony format deklaracji. W ciele funkcji możesz zastosować operator `:=` i w ten sposób pominąć słowo `var` oraz zastosować mechanizm inferencji typów. Poniższe dwie deklaracje mają identyczne znaczenie, a mianowicie deklarują zmienną `x` typu `int` o wartości 10:

```
var x = 10  
x := 10
```

Podobnie jak w przypadku słowa `var`, przy użyciu operatora `:=` możesz zadeklarować kilka zmiennych. Poniższe dwa wiersze kodu przypisują wartość 10 zmiennej `x` oraz wartość `hello` zmiennej `y`:

```
var x, y = 10, "hello"  
x, y := 10, "hello"
```

W odróżnieniu od słowa kluczowego `var` operator `:=` umożliwi wykonanie jeszcze jednej czynności, a mianowicie przypisania wartości istniejącej zmiennej. Jeśli tylko po lewej stronie operatora `:=` znajduje się co najmniej jedna nowa zmienna, pozostałe mogą być zmiennymi zadeklarowanymi już wcześniej:

```
x := 10  
x, y := 30, "hello"
```

Stosowanie operatora `:=` wiąże się z jednym ograniczeniem. Otóż jeśli deklarujesz zmienną na poziomie pakietu, musisz użyć słowa kluczowego `var`, ponieważ użycie `:=` jest niedopuszczalne poza obrębem funkcji.

Jakimi zasadami należy się kierować przy wyborze stylu deklaracji? Jak zawsze, tak i w tym przypadku należy mieć na uwadze przede wszystkim jasność intencji. Najczęstszym stylem deklaracji w ciele funkcji jest użycie operatora `:=`. Poza funkcjami, w rzadkich przypadkach deklarowania wielu zmiennych na poziomie pakietu, użyj list deklaracji.

W pewnych sytuacjach należy unikać operatora `:=` nawet w ramach funkcji:

- W przypadku inicjalizowania zmiennej o zerowej wartości, użyj deklaracji takiej jak `var x int`. Dzięki temu jasne jest, iż wartość zerowa była zamierzona.
- W przypadku przypisywania nietypowanej stałej lub literału zmiennej, jeśli domyślny typ stałej lub literału jest niezgodny z oczekiwanym typem tej zmiennej, użyj rozszerzonej formy ze słowem `var` oraz jawną nazwą typu. Choć zasadniczo dopuszcza się w takich przypadkach stosowanie konwersji typu oraz operatora `:=`, co oznacza, że zapis `x := byte(20)` zadziała, prawidłowa forma deklaracji w takim przypadku ma postać `var x byte = 20`.
- Ponieważ operator `:=` umożliwia przypisywanie wartości nowym i istniejącym zmiennym, czasami powoduje on utworzenie nowych zmiennych w sytuacji, gdy wydaje Ci się, że wykorzystujesz te, które zadeklarowałeś już wcześniej (więcej informacji na ten temat znajdziesz w rozdziale 4., w punkcie „Przesłanianie zmiennych”). W takich przypadkach jawnie zadeklaruj wszystkie nowe zmienne przy użyciu słowa `var`, aby nie było wątpliwości, które z nich są nowe, a następnie użyj operatora przypisania (`=`), aby nadać wartości zarówno starym, jak i nowym zmiennym.

Choć zarówno `var`, jak i `:=` umożliwiają deklarowanie wielu zmiennych w jednym wierszu, styl ten należy stosować jedynie w przypadku przypisywania kilku wartości zwróconych przez funkcję bądź w ramach konstrukcji nazywanej *comma OK* (dosł. przecinek OK). Więcej informacji na ten temat znajdziesz w rozdziale 5. oraz w rozdziale 3., w punkcie „Idiom »comma OK«”.

Unikaj deklarowania zmiennych poza obrębem funkcji w ramach tak zwanego *bloku pakietu* (zob. podrozdział „Bloki” w rozdziale 4.). Deklarowanie na poziomie pakietu zmiennych, których wartość może ulegać modyfikacjom, nie jest najlepszym pomysłem. Zmienne zadeklarowane poza funkcjami przysparzają bowiem problemów ze śledzeniem wprowadzanych w nich modyfikacji, to zaś utrudnia zrozumienie przepływu danych w programie i stanowi żyzny grunt dla subtelnych błędów. Zasadniczo zmienne deklarowane w bloku pakietu powinny być niemodyfikowalne.

Unikaj deklarowania zmiennych poza funkcjami, bo komplikują one analizę przepływu danych.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania, możesz się zastanawiać, czy język Go oferuje sposób na *zagwarantowanie* niemodyfikowalności literału. Owszem, lecz mechanizm ten działa nieco inaczej niż sposoby być może znane Ci z innych języków programowania. Przyszła pora na zapoznanie się z konstrukcją `const`.

Zastosowanie słowa kluczowego const

Programiści uczący się nowego języka zwykle starają się odnieść doń znane im już koncepcje. Wiele języków oferuje rozwiązania dające gwarancję, że dana wartość będzie niemodyfikowalna. W języku Go służy do tego słowo kluczowe `const`. Na pierwszy rzut oka wydaje się ono działać identycznie jak w innych językach. Wypróbuj kod z listingu 2.4 w serwisie Go Playground (<https://oreil.ly/FdG-W>). Kod tego programu znajdziesz także w katalogu `sample_code/const_declaration` w repozytorium zawierającym materiały do książki (<https://github.com/learning-go-book-2e/ch02>).

Listing 2.4. Deklaracje `const`

```
package main

import "fmt"

const x int64 = 10

const (
    idKey   = "id"
    nameKey = "name"
)

const z = 20 * 10

func main() {
    const y = "hello"

    fmt.Println(x)
    fmt.Println(y)

    x = x + 1 // To polecenie się nie skompiluje!
    y = "bye" // To polecenie się skompiluje!
    fmt.Println(x)
    fmt.Println(y)
}
```

Próba uruchomienia tego kodu zakończy się niepowodzeniem, sygnalizowanym przez następujące błędy kompilacji:

```
./const.go:20:2: cannot assign to x (constant 10 of type int64)
./const.go:21:2: cannot assign to y (untyped string constant "hello")
```

Jak widać, stałe można deklarować na poziomie pakietu albo w ramach funkcji. Tak jak w przypadku słowa `var`, grupy powiązanych zmiennych można (i trzeba) deklarować na liście ujętej w nawiasy.

Możliwości deklaracji `const` w języku Go są jednak bardzo ograniczone. Stałe w Go są sposobem nadawania nazw literałom. Mogą one przechowywać wartości, które zostaną wykorzystane podczas kompilacji. Oznacza to, że da się im przypisywać:

- literały numeryczne,
- wartości logiczne (`true` i `false`),

- łańcuchy,
- runy,
- wartości zwracane przez wbudowane funkcje `complex`, `real`, `imag`, `len` i `cap`,
- wyrażenia składające się z operatorów i poprzedzających je wartości.

Funkcje `len` i `cap` omówię w następnym rozdziale. Jest jeszcze jedna wartość, której można użyć w deklaracji `const` — nosi ona nazwę *iota*. Będzie o niej mowa w rozdziale 7., przy okazji opisywania sposobów tworzenia własnych typów danych.

Go nie oferuje sposobu deklarowania niemodyfikowalności wartości obliczonej w czasie działania programu. Na przykład zamieszczony tutaj fragment kodu nie zostanie skompilowany i spowoduje wygenerowanie komunikatu błędu `x + y (value of type int) is not constant`:

```
x := 5
y := 10
const z = x + y // To polecenie się nie skompiluje!
```

W następnym rozdziale przeczytasz o tym, że nie ma niemodyfikowalnych tablic, wycinków, map ani struktur; nie da się też zadeklarować niemodyfikowalności pola w strukturze. Wymienione ograniczenia nie są jednak tak drastyczne, jak się zdaje. W obrębie funkcji jasne jest, czy dana zmienna ulega modyfikacji, kwestia jej niemodyfikowalności jest więc mniej ważna. W rozdziale 5. (podrozdział „W Go obowiązuje wywołanie przez wartość”) możesz przeczytać o tym, jak Go zapobiega modyfikowaniu zmiennych przekazywanych do funkcji jako argumenty.

Stałe w języku Go stanowią sposób nadawania nazw literałom. W języku tym *nie da się* zadeklarować niemodyfikowalności zmiennej.

Stałe typowane i nietypowane

Stałe mogą być typowane albo nietypowane. Nietypowana stała działa dokładnie tak jak literał: nie ma ona własnego typu, lecz ma typ domyślny, wykorzystywany w sytuacji, gdy żaden inny nie wynika z konstrukcji kodu. Stała typowana może być bezpośrednio przypisana jedynie zmiennej tego samego typu.

Decyzja o zadeklarowaniu typu stałej jest uzależniona od przyczyny deklaracji. Jeśli chcesz nadać nazwę stałej matematycznej, której będzie można następnie używać z różnymi typami numerycznymi, nie deklaruj typu. Zasadniczo pozostawienie stałej jako nietypowanej daje większą elastyczność działania. Są jednak przypadki, w których wymuszenie typu stałej ma sens. Z typowanych stałych będziemy korzystać przy tworzeniu typów wyliczeniowych z użyciem słowa *iota* (zob. punkt „Iota służy do tworzenia typów wyliczeniowych... czasami” w rozdziale 7.)

Tak wygląda przykład deklaracji stałej nietypowanej:

```
const x = 10
```

Wszystkie poniższe przypisania są dozwolone:

```
var y int = x
var z float64 = x
var d byte = x
```

Tak wygląda przykład deklaracji stałej typowanej:

```
const typedX int = 10
```

Taką stałą można przypisywać tylko do typu `int`. Przypisanie jej do dowolnego innego typu spowoduje na etapie kompilacji błąd podobny do poniższego:

```
cannot use typedX (type int) as type float64 in assignment
```

Niewykorzystane zmienne

Jednym z celów języka Go jest ułatwienie dużym zespołom wspólnej pracy nad programami. W związku z tym w Go określono kilka zasad rzadko spotykanych w innych językach programowania. W rozdziale 1. napisałem, że kod w Go musi być sformatowany w konkretny sposób przy użyciu polecenia `go fmt`, aby ułatwić pisanie narzędzi przetwarzających ten kod i zachować zgodność ze standardami. Inny wymóg polega na tym, by *każda zadeklarowana zmienna została odczytana*. Zadeklarowanie zmiennej i niewykorzystanie jej wartości powoduje *błąd kompilacji*.

Weryfikacja wykorzystania zmiennej podczas kompilacji nie jest wyczerpująca. Wystarczy, by zmienna została odczytana raz — kompilatorowi to wystarczy, nawet jeśli późniejsze modyfikacje tej zmiennej nie zostaną faktycznie użyte w programie. Poniższy program w Go jest więc prawidłowy i da się go uruchomić w serwisie Go Playground (<https://oreil.ly/8JLA6>). Kod tego programu znajdziesz także w katalogu `sample_code/assignments_not_read` w repozytorium zawierającym materiały do książki (<https://github.com/learning-go-book-2e/ch02>).

```
func main() {
    x := 10 // To przypisanie nie zostało odczytane!
    x = 20
    fmt.Println(x)
    x = 30 // To przypisanie nie zostało odczytane!
}
```

Ani kompilator, ani polecenie `go vet` nie wychwycą niewykorzystanych działań na zmiennej `x`, polegających na przypisaniu jej wartości 10 i 30. Więcej informacji na temat wymienionych narzędzi znajdziesz w rozdziale 11.

Kompilator Go nie przeszkodzi Ci w tworzeniu niewykorzystanych zmiennych, jeśli zostaną one zadeklarowane na poziomie pakietu. To następny powód, dla którego warto unikać zmiennych tego rodzaju.

Niewykorzystane stałe

Pewnym zaskoczeniem może być fakt, że kompilator Go umożliwia tworzenie niewykorzystanych stałych przy użyciu słowa kluczowego `const`. Dzieje się tak dlatego, że stałe w Go są obliczane na etapie kompilacji, a ich istnienie nie ma żadnych skutków ubocznych. Dzięki temu łatwo je wyeliminować: jeśli jakaś stała nie została użyta, po prostu nie trafia do skompilowanego pliku binarnego.

Nazywanie zmiennych i stałych

Istnieje różnica między obowiązującymi w Go zasadami nazywania zmiennych oraz sposobami nazywania zmiennych i stałych stosowanymi przez wielu programistów. Podobnie jak w większości języków programowania, w Go obowiązuje wymóg zaczynania nazw od litery lub podkreślenia; sama nazwa może zawierać cyfry, podkreślenia i litery. Definicja „litery” i „cyfry” w Go jest jednak nieco szersza: dopuszcza ona stosowanie dowolnego znaku Unicode, który jest uważany za literę lub cyfrę. Oznacza to, że w Go prawidłowe są wszystkie definicje zmiennych z listingu 2.5:

Listing 2.5. Nadawanie zmiennym nazw, których... nigdy nie należy używać

```
_0 := 0_0
_1 := 20
π := 3
a := "hello" // Unicode U+FF41
__ := "double underscore" // Dwa znaki podkreślenia
fmt.Println(_0)
fmt.Println(_1)
fmt.Println(π)
fmt.Println(a)
fmt.Println(__)
```

Ten okropny kod możesz przetestować w serwisie Go Playground (<https://go.dev/play/p/ySKtwUtPdk6>). Choć kod jest prawidłowy, *nie zalecam* stosowania tego rodzaju nazewnictwa. O takich nazwach mówi się, że są nieidiomatyczne, ponieważ łamią podstawową zasadę dbałości o czytelność kodu. Nazwy te są mylące albo trudne do wprowadzenia na większości klawiatur. „Podstępne” są zwłaszcza te znaki Unicode, które swoim wyglądem bardzo przypominają znaki alfabetu łacińskiego — nawet jeśli wydaje się nam, że mamy do czynienia z tym samym znakiem, może się okazać, że chodzi o zupełnie różne zmienne. Kod z listingu 2.6 możesz uruchomić w Go Playground (<https://oreil.ly/hrvb6>). Znajdziesz go również w katalogu *sample_code/look_alike_code_points* w repozytorium zawierającym materiały do książki (<https://github.com/learning-go/book-2e/ch02>).

Listing 2.6. Zastosowanie znaków o podobnym wyglądzie w nazwach zmiennych

```
func main() {
    a := "hello" // Unicode U+FF41
    a := "goodbye" // Standardowa mała litera a (Unicode U+0061)
    fmt.Println(a)
    fmt.Println(a)
}
```

Po uruchomieniu tego programu uzyskasz następujący efekt:

```
hello
goodbye
```

Chociaż dopuszcza się używanie znaku podkreślenia w nazwach zmiennych, jest on rzadko stosowany, bo pisząc idiomatyczny kod w Go, należy unikać zapisów w rodzaju `licznik_pierwszy` czy `liczba_prob` (tzw. notacja *snake case*). W przypadku identyfikatorów składających się z kilku słów należy stosować zapis typu *camel case* — `licznikPierwszy` czy `liczbaProb`.

Sam znak podkreślenia (`_`) jest specjalnym identyfikatorem w Go; będzie o nim mowa w rozdziale 5., poświęconym funkcjom.

W wielu językach nazwy stałych zapisuje się wersalikami (samyymi wielkimi literami), a poszczególne słowa oddziela się podkreśleniem (`LICZNIK_PIERWSZY` czy `LICZBA_PROB`). Unikaj stosowania takiego zapisu, ponieważ Go na podstawie wielkości pierwszej litery w nazwie deklaracji umieszczonej na poziomie pakietu określa, czy dany element ma być dostępny poza tym pakietem. Wróćmy do tego tematu w rozdziale 10., przy okazji omawiania pakietów.

W ramach funkcji warto stosować jak najkrótsze nazwy zmiennych. *Im mniejszy zasięg jakiejś zmiennej, tym krótsza powinna być jej nazwa.* W kodzie w Go bardzo często spotyka się nazwy jednoznakowe. Na przykład w pętlach `for-range` powszechnie stosuje się nazwy `k` oraz `v`, pochodzące od angielskich słów *key* i *value*. Z kolei liczniki w typowych pętlach `for` bardzo często nazywa się `i` oraz `j`. Są inne idiomatyczne metody nazywania często używanych zmiennych; będę o nich wspominał przy okazji omawiania kolejnych aspektów biblioteki standardowej.

W niektórych językach ze słabszym typowaniem zachęca się programistów do umieszczania w nazwie zmiennej jej oczekiwanego typu. Ponieważ język Go jest silnie typowany, nie musisz stosować takich trików, aby ułatwić sobie dostrzeganie typu zmiennych. Funkcjonują jednak pewne ogólne zasady dotyczące jednoliterowych nazw zmiennych różnych typów. Programiści często stosują na przykład pierwszą literę nazwy typu w charakterze nazwy zmiennej tego typu — na przykład `i` w przypadku zmiennych całkowitych (*integer*), `f` w przypadku wartości zmiennoprzecinkowych (*floats*) czy `b` dla wartości boolowskich. Podobne rozwiązania dotyczą typów własnych, głównie w zakresie nadawania nazw zmiennym odbiorców (to zagadnienie dokładnie omówię w rozdziale 7.).

Te krótkie nazwy służą dwóm celom. Po pierwsze, pozwalają uniknąć uciążliwego pisania i sprawiają, że kod jest krótszy. Po drugie, pozwalają ocenić poziom komplikacji kodu. Jeśli zauważysz, że zaczynasz z trudem panować nad znaczeniem zmiennych o krótkich nazwach, to niewykluczone, że dany blok kodu po prostu robi za dużo.

W przypadku zmiennych i stałych w bloku pakietu lepiej używać opisowych nazw. Nie zalecam umieszczania w nich nazwy typu, lecz ze względu na szerszy zakres takich zmiennych i stałych warto posłużyć się obszernymi nazwami, nie pozostawiającymi wątpliwości co do ich znaczenia.

Więcej informacji na temat zaleceń związanych z nadawaniem nazw w Go znajdziesz w sekcji *Naming* opracowanego przez Google dokumentu *Go Style Decisions* (<https://google.github.io/styleguide/go/decisions#naming>).

Ćwiczenia

Zamieszczone tutaj ćwiczenia pozwalają wypróbować koncepcje omówione w rozdziale. Odpowiedzi do tych ćwiczeń znajdziesz w repozytorium pod adresem <https://ftp.helion.pl/przyklady/jegot2.zip>.

1. Utwórz program deklarujący zmienną `i` typu liczby całkowitej o wartości 20. Przypisz ją zmiennej `f` typu liczby zmiennoprzecinkowej. Następnie wyświetl wartości obu zmiennych.
2. Utwórz program deklarujący stałą o nazwie `value`, którą można przypisać zmiennej typu liczby całkowitej lub liczby zmiennoprzecinkowej. Przypisz ją zmiennej liczby całkowitej o nazwie `i` oraz zmiennej liczby zmiennoprzecinkowej o nazwie `f`. Następnie wyświetl wartości obu zmiennych.
3. Utwórz program deklarujący trzy zmienne: `b` typu `byte`, `smallI` typu `int32` i `bigI` typu `uint64`. Poszczególным zmiennym przypisz maksymalną wartość dozwoloną dla danego typu, a następnie dodaj do niej 1. Wyświetl wartości wszystkich zmiennych.

Podsumowanie

W tym rozdziale omówiłem obszerny zakres zagadnień: jak używać wbudowanych typów danych, deklarować zmienne oraz stosować przypisania i operatory. W następnym rozdziale przyjrzesz się dostępnym w Go typom złożonym: tablicom, wycinkom, mapom i strukturom. Wróć w nim też do kwestii zmiennych łańcuchowych i runicznych oraz poruszę kwestię kodowania znaków.

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Książka rzeczowo wyjaśnia najważniejsze cechy języka i omawia dobre wzorce projektowe

Aaron Schlesinger, starszy inżynier, Microsoft

Go bardzo szybko upowszechnił się wśród twórców usług sieciowych. Jednak zaznajomienie się z jego składnią nie wystarczy programistom, którzy używają innych języków. Poprzestanie na takiej pobieżnej nauce powoduje nieświadome stosowanie wzorców, które w kontekście Go nie mają sensu. Aby skorzystać w pełni z potencjału tego języka, trzeba się nauczyć pisać idiomatyczny kod.

Niezależnie od poziomu doświadczenia ten praktyczny przewodnik ułatwi Ci opanowanie Go. Znajdziesz tu kluczowe informacje, dzięki którym nauczysz się tworzyć przejrzysty, idiomatyczny kod w Go i myśleć jak programista Go. To wydanie uwzględnia nowości, które zostały udostępnione w ciągu ostatnich trzech lat: nowe funkcjonalności, narzędzia i biblioteki. Wyjaśniono tu stosowanie takich usprawnień jak strukturalne rejestrowanie danych, fuzzing, przestrzenie robocze i sprawdzanie pod kątem luk w zabezpieczeniach. Dokładniej opisano ekosystem narzędzi Go i wzbogacono to omówienie ćwiczeniami i przykładami. Jeśli chcesz pisać idiomatyczny kod Go, który będzie niezawodny, trwały i łatwy w późniejszej obsłudze technicznej — to książka dla Ciebie!

W książce:

- idiomatyczny kod Go
- przygotowanie środowiska programistycznego Go
- stosowanie refleksji oraz modułów `unsafe` i `cgo`
- zapewnianie efektywnego działania kodu
- optymalizacja użycia pamięci
- zaawansowane narzędzia programistyczne Go

Jon Bodner jest inżynierem oprogramowania i architektem z dwudziesto-kilkuletnim doświadczeniem. Zajmował się tworzeniem i rozwijaniem aplikacji w wielu dziedzinach, między innymi w finansach, handlu, ochronie zdrowia i administracji. Obecnie pracuje w firmie Datadog. Często występuje na konferencjach dotyczących języka Go. Jest też autorem kilku bibliotek i aplikacji.

Helion
helion.pl
HELION S.A.
ul. Kosciuszki 1c
44-100 Gliwice
tel. 32 230 98 63
helion@helion.pl

KOD KORZYŚCI
Sięgnij po więcej! ▶

ISBN 978-83-289-1476-6

Cena: 99,00 zł